

TWEE EXCURSIES VAN ONZE HEEMKUNDEKRING.

Op zondag 11 mei j.l. was er voor onze leden gelegenheid deel te nemen aan de excursie van de Brabantse Landschapsdag. Vóór de middag was er een wandeling door de "Grote Slink" bij Elsendorp en na de middag door het natuurreservaat "De Ullingse Bergen" onder Sint Anthonis.

De Grote Slink is een gebied van 113 ha. bos en loofhout en is eigendom van Het Brabantse Landschap. Het is afkomstig van Adam Roelvink die met zijn broer Jan Berend in 1907 1000 ha. Peelgrond aankocht voor F 7,- per ha., met de verplichting de gronden binnen 10 jaar te ontginnen. Adam bouwde op de Grote Slink een landhuis en vandaar uit werden op papier in verschillende richtingen rechte lijnen getrokken, die later lanen werden, aanweerszijden met bomen beplant. Zo had hij vanuit zijn huis een overzicht over het gehele bosgebied. Er werden alle soorten bomen geplant, ook verschillende, waarvan achteraf bleek, dat ze hier niet wilden groeien, b.v. de Hollandse eik; men kende toen nog niet het nemen van grondmonsters om te kunnen vaststellen, voor welk soort hout bepaalde stukken het best geschikt waren.

Waar aangeplant werd voor verkoop, werden blokken aangelegd van 120 x 120 meter, omdat een arbeider niet verder dan 60 meter ver een boom mocht dragen. Een van de geoemde lanen is de zgn. Dusseldorflaan. Roelvink heeft deze laten aanleggen naar het voorbeeld, dat hij had gezien voor de bank in Dusseldorf, waarmede hij zaken deed. Hij liet deze laan opmeten en gebruikte voor zijn laan in de Grote Slink dezelfde bomen, geplant op dezelfde onderlinge afstanden, als hij in Dusseldorf had gezien.

Het landhuis van de Hr. A. Roelvink is later geschonken aan een stichting voor de verpleging van zwakzinnigen; het heet nu "Bronlaak".

In het natuurgebied vindt men nog een open plaats, waar vroeger rechtspraak werd gehouden. Er zijn vele soorten vogels, waaronder de havik en de buizerd; reewild komt er veelvuldig voor. Er is nog een ijskelder te

zien, waarin stukken ijs werden bewaard, die in de winter uit de vijvers werden gehakt. Een dergelijke kelder lag ook vroeger hier in Gmert op het kasteel tussen de poort op het Ridderplein en de ingang van het kasteel.

De landschapsarchitect L. Springer maakte van de Slink een rievierdallandschap met vijvers en stroompjes; de slenk is hier de verlaging in het gebied, waarheen het overtollige water kan vloeien en terecht komt in de vijvers of kan worden afgevoerd. In deze slenk vindt men ook grote stukken weiland.

Dit alles en nog veel meer vertelde ons de excursieleider, de Hr. P. Geenen, die ook het grafmonument aanwees waar de hr. Roelvink was begraven. Het aantal deelnemers bedroeg + 40 personen, waarvan 13 van onze kring.

Na een goed verzorgde koffietafel in Hotel De Zwaan in St. Anthonis werden na de middag "De Ullingse Bergen" bezocht, een natuurgebied met zandverstuivingen en diverse soorten houtgewas, o.a. de zgn. heksenbezem, een boom, waaraan rondom de stam een soort heibezem groeit. In de ijstijd, duizenden jaren geleden, vormde dit gebied het grensgebied van het stroomgebied van de Maas. De deelnemers hebben genoten van veel frisse boslucht en van de uitleg van een goede excursieleider.

Een privéwandelings door deze gebieden zij onze leden aanbevolen.

M.H.J. Pennings.

DE TWEDE EXCURSIE had plaats op zondag 22 juni 1969 en wel naar de Biesbosch. Er waren 32 deelnemers. Zr. Monica, een der deelneemsters, schrijft hierover als volgt.

DE BIESBOSCH.

De levende Heemkundekring Gemert heeft op 22 juni weer een excursie georganiseerd voor haar leden, dit keer naar de Biesbosch. Er was veel belangstelling. We zaten in een bus van twintig personen en dan waren er nog enkele particuliere wagens. Mogelijk was de voornaamste reden van deze grote interesse dat de Biesbosch zoals hij nu nog is, zijn langste tijd heeft gehad, omdat het Haringvliet volgend jaar afgesloten wordt, als

als de Delta-werken daar voltooid zijn. De oorsprong van dit natuurgebied ligt in de St. Elisabethsvloed in november 1421, toen de Zuidhollandse Waard met zijn ruim 42.000 ha. vruchtbare grond en een aantal dorpen onder water verdween. Het grootste gedeelte werd in de loop der tijden op het water heroverd met uitzondering van de tegenwoordige Biesbosch.

We hadden prachtig weer en onderweg langs het kanaal, zagen we vele vissers geduldig bij het water zitten om een visje te vangen. Het gaf een mooie weerspiegeling in het water tegelijk met het gewas dat er langs groeide. Ik prees mezelf gelukkig dat ik niet achter het stuur zat en zodoende kon genieten van de mooie natuur, die aan ons voorbijgleed. Soms was het maar een boom, die speciaal je aandacht trok door zijn aparte, grillige vorm. Kwart voor elf kwamen we in Drimmelen aan en daar lag de "Zilvermeeuw" op ons te wachten. In de jachthaven lag een aantal grote en kleine boten, die gehuurd konden worden.

De Biesbosch is 10.000 ha. groot, waarvan 3000 voor de landbouw gebruikt worden. De boeren, die daar wonen, waren vroeger zowat van de buitenwereld afgesloten, maar sinds de overstroming in 1953 heeft iedereen telefoon gekregen, wat geen overbodige luxe is. Sommige stukken zijn alleen per boot bereikbaar. Het is wel begrijpelijk dat vele onderduikers daar een veilige schuilplaats vonden, omdat de Duitsers zich niet waagden in dit gebied uit vrees dat ze er niet meer uitkwamen. Midden in het water zagen we een eilandje, waar per jaar 15 cm. slib gevormd wordt en waar biez en riet groeien. Dat was trouwens wel het meeste wat je zag. Het riet kan wel vier meter hoog worden en bereikt in augustus zijn grootste lengte. Bij onze rondvaart zagen we veel opgestapeld riet. Het wordt gebruikt voor rieten matten en zinkstukken in zee. Ok was het mooi om te zien hoe het riet aan de kant bij het voorbijvaren omlaag duikelde door de verplaatsing van het water - het leek op een buiging - om zodra de boot voorbij was,

weer omhoog te komen. Ook groeide er veel wilgenhout. Ergens zag ik een stuk of tien mini-knotwilgen in een groepje bij elkaar staan. Brede en smalle krekten kwamen op onze vaargeul uit, die op sommige plaatsen zo smal was en zulke scherpe bochten had, dat de "grote vogel" waar wij op zaten maar nauwelijks gedraaid kon komen. De tegenliggende bootjes drukten zich dan vast tegen de kant aan en de opvarenden hielden het riet stevig omklemd om geen duimbreed verder de vaargeul op te gaan en niet tegen de grote boot te botsen. In de verte zagen we op een gegeven moment de Moerdijkbrug liggen. Er was een natuurreservaat, een broedplaats voor vogels; daar stond ook een hutje voor de vogelwachter. Zo zag je onderweg ook een eendenkooi. De meest voorkomende vissoorten zijn voorn, brasem, baars en paling. Het getijd dat er nu nog is, heeft een verval van twee meter. Op het einde van de rondvaart zagen we van dichtbij de grote elektrische centrale van Geertruidenberg. Om half twee voeren we de haven van Dimmelen weer binnen en gingen we kijken in het restaurant of daar onze hongerige magen gestild konden worden. Het was er te druk zodat we alleen onze dorst gelest hebben. Onderweg hebben we toen maar aangelegd voor steviger voedsel. Onder een meer bewolkte lucht reden we naar huis vol blijvende indrukken van de Biesbosch.

Zr. Monica.

ENKELE LEDEN VAN DE FAMILIE VERHOFSTAD

De Gemertse Norbertijn, P. Verhofstad, die al vele jaren in Brazilië werkt en nu voor enige weken op vakantie is in Gemert, heeft een stamboom gemaakt van zijn familie. Hij maakte hierbij diverse aantekeningen, waaruit het volgende is overgenomen.

De naam Verhofstad komt al voor in de 13e eeuw. Tijdens de slag bij Woeringen in 1228 moest Jan I van Brabant verscheidene malen van paard verwisselen. Een der paarden was van Arnoud Verhofstad.

De oudste stamvader, die bekend is, was Herman Verhofstad, die leefde rond 1600. Hij had een zoon Godefridus, die begin 1600 trouwde met Peternel Jan Thijssen Hau-